EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 20.9.2011
KOM(2011) 567 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Podpora rastu a zamestnanosti – program modernizácie európskych systémov vysokoškolského vzdelávania

{SEK(2011) 1063 v konečnom znení}

1. ÚVOD

V **stratégii Európa 2020, jej hlavných iniciatívach a nových integrovaných usmerneniach** sú znalosti stredobodom úsilia Únie o dosiahnutie **inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.** Vo svojom návrhu viacročného finančného rámca 2014 – 2020 Komisia podporuje túto stratégiu výrazným zvýšením rozpočtu na investície do vzdelania, výskumu a inovácií. Je to preto, že vzdelávanie a najmä vysokoškolské vzdelávanie a jeho prepojenie na výskum a inovácie, má zásadný význam pre pokrok jednotlivcov, ako aj spoločnosti, a tiež je jeho výsledkom vysokokvalifikovaný ľudský kapitál a aktívni občania, ktorých Európa potrebuje na vytváranie pracovných miest, hospodársky rast a prosperitu. Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania[1] sú teda dôležitými partnermi v uskutočňovaní cieľov stratégie Európskej únie pre dosiahnutie pokroku a udržanie rastu.

Napriek ťažkej situácii v oblasti zamestnanosti vzhľadom na hospodársku krízu predstavuje vysokoškolské vzdelávanie správnu voľbu[2]. **Potenciál európskych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania z hľadiska plnenia ich úlohy v spoločnosti a prínosu v rámci prosperity Európy je** však stále **málo využívaný**. Európa už neudáva tempo v globálnej súťaži o znalosti a talent a rozvíjajúce sa hospodárstva rýchlo zvyšujú svoje investície do vysokoškolského vzdelávania[3]. Hoci na 35 % všetkých pracovných miest v EÚ bude do roku 2020[4] potrebná vysokoškolská kvalifikácia, **v súčasnosti má vysokoškolské vzdelanie len 26 % pracovnej sily**. EÚ stále zaostáva v podiele výskumných pracovníkov na celkovej pracovnej sile: 6 zo 100, v porovnaní s 9 v Spojených štátoch a 11 v Japonsku[5]. Znalostné hospodárstvo potrebuje ľudí so správnym pomerom zručností: prierezové spôsobilosti, elektronické zručnosti pre digitálny vek, kreatívnosť a pružnosť a dôkladný prehľad v oblasti ich špecializácie (ako napríklad vedecká, technologická, inžinierska a matematická oblasť). Súkromní a verejní zamestnávatelia, vrátane zamestnávateľov v sektoroch s intenzívnym výskumom, však stále častejšie poukazujú na nerovnováhu v požadovanej a ponúkanej kvalifikácii a ťažkosti pri hľadaní správnych ľudí, ktorí spĺňajú ich meniace sa požiadavky.

Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania sa zároveň príliš často snažia byť konkurencieschopné v príliš mnohých oblastiach, pričom relatívne málo z nich je schopných byť najlepšími vo všetkom. V dôsledku toho je v súčasnom na výskum zameranom globálnom hodnotení univerzít len veľmi málo európskych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania uznávaných ako vzdelávacie inštitúcie svetovej triedy. Napríklad podľa najnovšieho Akademického hodnotenia svetových univerzít iba približne 200 zo 4000 inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v Európe patrí medzi najlepších 500 a iba 3 sú medzi 20 najlepšími. A v posledných rokoch nenastalo

---

1 Tento pojem sa používa na všetky inštitúcie terciálneho vzdelávania vrátane univerzít, univerzít aplikovanej vedy, technologických inštitútov, „grandes écoles“, ekonomických škôl, odborných škôl technického zamerania, IUT, vyšších odborných škôl, odborných škôl, polytechnických vysokých škôl, akadémií a pod. Má sa tým zohľadniť lingvistická diverzita a vnútroštátne tradície a prax.

2 Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 2.

3 Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 7.2.

4 Pozri KOM(2010) 682 v konečnom znení.

5 Štúdia o modeloch mobility a profesijnej kariéry výskumných pracovníkov EÚ (MORE), (ES, 2010).

žiadne skutočné zlepšenie. Čo sa týka excelentnosti, neexistuje jediný model: **Európa potrebuje široké spektrum inštitúcií vysokoškolského vzdelávania** a každá z nich sa musí snažiť o excelentnosť v súlade so svojim poslaním a strategickými prioritami. Ak budú mať tvorcovia politiky transparentnejšie informácie o špecifickom profile a výsledkoch jednotlivých inštitúcií, budú skôr schopní vypracovať účinné stratégie vysokoškolského vzdelávania a inštitúciám sa uľahčí rozvíjanie ich silných stránok.

Za prijatie reforiem vo vysokoškolskom vzdelávaní sú zodpovedné najmä členské štáty a samotné vzdelávacie inštitúcie. Na základe bolonského procesu, programu EÚ pre modernizáciu univerzít[6] a vytvorenia Európskeho výskumného priestoru sa však ukazuje, že výzvy a reakcie politiky presahujú vnútroštátne hranice. Aby európske systémy vysokoškolského vzdelávania čo najviac prispeli k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu, **sú potrebné reformy v kľúčových oblastiach** s cieľom zvýšiť **počet** absolventov na všetkých troch úrovniach vysokoškolského vzdelávania: bakalárskej, magisterskej, doktorandskej; posilniť **kvalitu a relevantnosť** rozvoja ľudského kapitálu vo vysokoškolskom vzdelávaní; vytvoriť **účinné mechanizmy správy a financovania** v súvislosti s podporou excelentnosti a **posilniť znalostný trojuholník** medzi vzdelávaním, výskumom a podnikateľskou sférou. Okrem toho medzinárodná mobilita študentov, výskumných pracovníkov a zamestnancov, ako aj rastúca **internacionalizácia vysokoškolského vzdelávania**, majú značný vplyv na kvalitu a ovplyvňujú každú z týchto kľúčových oblastí.

V oddiele 2 tohto oznámenia sú identifikované **kľúčové oblasti politiky pre členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania**, ktoré sa snažia čo najviac prispieť k rastu a zamestnanosti v Európe. V oddiele 3 sa uvádzajú **osobitné opatrenia, ktoré prijme EÚ**, čím prispeje svojou pridanou hodnotou v rámci podpory snahy verejných orgánov a inštitúcií o modernizáciu. V pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý sprevádza toto oznámenie, sa podrobnejšie skúmajú analytické dôkazy, na ktorých sa tieto oblasti a opatrenia politiky zakladajú.

2. KĽÚČOVÉ OBLASTI PRE ČLENSKÉ ŠTÁTY A INŠTITÚCIE VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA

2.1. Zvyšovanie úrovne dosiahnutého vzdelania s cieľom formovať vysokoškolsky vzdelaných ľudí a výskumných pracovníkov, ktorých Európa potrebuje

Podľa hlavného cieľa pre oblasť vzdelávania stratégie Európa 2020 by **do roku 2020 malo mať aspoň 40 % mladých ľudí úspešne ukončené vysokoškolské vzdelanie alebo rovnocenné štúdium**[7]. V značnej časti Európy sa v poslednom desaťročí výrazne zvýšila úroveň dosiahnutého vzdelania, ale stále je vo veľkej miere nedostatočná, ak sa má dosiahnuť plánovaný rast v oblasti znalostne náročných pracovných miest, posilniť schopnosť Európy využívať výhody globalizácie a ak sa má udržať európsky sociálny model. Okrem toho zvýšenie úrovne

---

6 KOM(2006) 208 v konečnom znení.

7 Do roku 2020 by aspoň 40 % 30 až 34-ročných ľudí v EÚ malo mať ukončené terciálne alebo rovnocenné vzdelanie.

dosiahnutého vysokoškolského vzdelania musí byť logickým vyústením systematických zmien, zvýšenia kvality a vývoja nových spôsobov poskytovania vzdelávania. Navyše, zatiaľ čo sa dosah demografického starnutia medzi členskými štátmi líši[8], skupina absolventov stredoškolského štúdia, ktorá je tradične zdrojom náboru poslucháčov vysokých škôl, sa zmenšuje.

Európa preto potrebuje **prilákať do systému vysokoškolského vzdelávania širšiu vzorku spoločnosti,** vrátane znevýhodnených a zraniteľných skupín, a nájsť zdroje na tento účel. Vo viacerých členských štátoch je tiež veľmi dôležité zníženie miery predčasného ukončenia vysokoškolského vzdelania. Toto zvýšenie ašpirácií a motivácie sa nemôže riešiť iba na terciálnej úrovni vzdelávania: úspech závisí aj od **politík na zlepšenie predchádzajúcich vzdelávacích výsledkov a zníženie mier predčasného ukončenia školskej dochádzky** v súlade s cieľom[9] stratégie Európa 2020 a nedávneho odporúčania Rady o predčasnom ukončení školskej dochádzky[10].

Okrem toho Európa potrebuje viac výskumných pracovníkov, aby pripravili vhodné podmienky pre priemyselné odvetvia v budúcnosti. Ak sa má dosiahnuť, aby bol výskum v rámci našich hospodárstiev intenzívnejší a dosiahol sa cieľ 3 % HDP na investície do výskumu, odhaduje sa, že Únia bude potrebovať asi milión nových pracovných miest vo výskume[11], najmä v súkromnom sektore. Okrem zlepšenia podmienok pre priemysel, pokiaľ ide o investície do výskumu a inovácie, je na to potrebných viac doktorandov a tiež by sa mala existujúca pracovná sila vybaviť zručnosťami v oblasti výskumu. Zároveň by mala byť lepšia informovanosť o možnostiach, aby sa profesionálna kariéra mimo akademickej pôdy stala skutočnou profesionálnou perspektívou pre začínajúcich výskumných pracovníkov. Búraním stereotypov a bariér, s ktorými sa ešte stále stretávajú ženy pri dosahovaní najvyšších úrovní v postgraduálnom vzdelávaní a vo výskume, najmä v určitých disciplínach a na vedúcich pozíciách, sa môže získať dosiaľ nevyužitý talent.

Kľúčové oblasti politiky pre členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania:

- Vývoj **jasnej progresívnej cesty** od učňovského a iných typov vzdelania k vysokoškolskému vzdelaniu. Účinný spôsob ako to dosiahnuť je **prostredníctvom národných kvalifikačných rámcov** prepojených s európskym kvalifikačným rámcom a založených na vzdelávacích výsledkoch, a prostredníctvom jasných postupov uznávania vzdelania a skúseností získaných mimo formálneho vzdelávania a odbornej prípravy.

- Podpora **zapojenia** žiakov z nedostatočne zastúpených skupín a „netradičných“ študentov vrátane dospelých; poskytovanie transparentnejších informácií o vzdelávacích možnostiach a výsledkoch a na mieru šitého poradenstva s cieľom pomôcť **prijať**

[8] Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 3.4.

[9] Znížiť podiel 18 až 24-ročných ľudí, ktorí nemajú vyššie stredné vzdelanie a ďalej sa nevzdelávajú ani nerekvalifikujú, na najviac 10 %.

[10] Pozri odporúčanie Rady o politikách na zníženie počtu prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky (prijaté 7. júna 2011).

[11] KOM(2010) 546 v konečnom znení, s. 9.

informované študijné rozhodnutia a znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky.

- Zabezpečenie, aby sa **finančná podpora** dostala k potenciálnym študentom z prostredia s nižšími príjmami prostredníctvom lepšieho zamerania zdrojov.

- Vypracovanie a vykonávanie národných stratégií odbornej prípravy a rekvalifikácie dostatočného počtu výskumných pracovníkov v súlade s cieľmi výskumu a vývoja Únie.

2.2. Zlepšenie kvality a relevantnosti vysokoškolského vzdelávania

Vysokoškolské vzdelanie zvyšuje potenciál jednotlivca a malo by absolventom poskytnúť znalosti a základné prenosné zručnosti, ktoré potrebujú, aby uspeli vo vysokokvalifikovaných profesiách. Napriek tomu osnovy často pomaly reagujú na meniace sa potreby hospodárstva vo všeobecnosti, nie sú schopné predvídať alebo pomôcť formovať profesie potrebné v budúcnosti a absolventi majú ťažkosti nájsť si kvalitné zamestnanie v odbore, ktorý vyštudovali[12]. **Zapojenie zamestnávateľov a inštitúcií trhu práce do návrhu a realizácie študijných programov,** podpora výmen zamestnancov a zahrnutie praxe do študijných odborov môže pomôcť prispôsobiť osnovy súčasným alebo vznikajúcim potrebám trhu práce a posilniť zamestnateľnosť a podnikateľského ducha. Pri návrhu študijných programov a zvyšovaní ich relevantnosti môže byť nápomocné aj lepšie monitorovanie profesionálnej kariéry bývalých študentov zo strany vzdelávacích inštitúcií.

Veľmi potrebné sú pružné, inovatívne vzdelávacie prístupy a metódy poskytovania vzdelávania: v záujme zlepšenia kvality a relevantnosti, a súčasného zvýšenia počtu študentov, s cieľom zvýšiť účasť rôznorodých skupín študentov na vzdelávaní a bojovať proti predčasnému ukončeniu školskej dochádzky. Jedným z hlavných spôsobov ako to dosiahnuť, v súlade s Digitálnou agendou pre EÚ[13], je **využívanie výhod informačných a komunikačných technológií a iných nových technológií, ktoré môžu transformovať doterajšie spôsoby,** s cieľom obohatenia výučby, zlepšenia skúseností so vzdelávaním, podpory personalizovaného vzdelávania, uľahčenia prístupu k štúdiu na diaľku a virtuálnej mobilite, zjednodušenia administratívy a vytvorenia nových príležitostí na výskum[14].

Na uspokojenie zvýšeného dopytu po znalostných pracovníkoch musí byť odborná príprava výskumných pracovníkov v rámci vysokoškolského vzdelávania lepšie prepojená s potrebami znalostne náročného trhu práce a najmä s požiadavkami MSP. Kvalitné a z hľadiska priemyslu relevantné doktorandské štúdium je základom uspokojenia tohto dopytu po vysokokvalifikovanom ľudskom kapitáli. Prepojenie financovania s uplatňovaním **zásad v oblasti inovatívneho doktorandského štúdia**[15] umožní Európe vzdelávať výskumných pracovníkov lepšie a rýchlejšie.

---

12 Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 4.1.

13 KOM(2010) 245 v konečnom znení.

14 Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 4.3.

15 Cieľom týchto zásad, vypracovaných v spolupráci s riadiacou skupinou Európskeho výskumného priestoru pre ľudské zdroje a mobilitu, je dosiahnuť excelentnosť a kreativitu vo výskume, príťažlivé inštitucionálne

Reforma a modernizácia európskeho vysokoškolského vzdelávania závisí od schopností a motivácie učiteľov a výskumných pracovníkov. Zamestnávanie učiteľov ani výskumných pracovníkov však často neodráža zvyšujúci sa počet študentov, čo vyvíja tlak na už aj tak preťažené kapacity. Aby Európa vzdelávala, priťahovala a udržiavala vysokokvalifikovaných akademických pracovníkov, ktorých potrebuje, je nevyhnutné zabezpečiť lepšie pracovné podmienky vrátane transparentných a spravodlivých postupov náboru pracovníkov[16], lepší prvotný a kontinuálny profesionálny vývoj a lepšie uznávanie a odmeňovanie excelentnosti vo výučbe a vo výskume.

Kľúčové oblasti politiky pre členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania:

- Podpora využívania **prognóz zručností a rastu** a **údajov o zamestnanosti absolventov** (vrátane sledovania profesionálneho uplatnenia absolventov) pri návrhu, realizácii a hodnotení študijných odborov a prispôsobenie **mechanizmov zabezpečenia kvality** a **financovania** s cieľom odmeniť úspešnú prípravu študentov na trh práce.

- **Podpora širšieho spektra spôsobov štúdia** (napr. skrátené, diaľkové a modulové štúdium, pokračovanie v štúdiu pre dospelých, ktorí sa vracajú do škôl, a iných záujemcov, ktorí sú už súčasťou trhu práce) pomocou prispôsobenia mechanizmov financovania tam, kde je to potrebné.

- **Lepšie využívanie potenciálu informačných a komunikačných technológií** s cieľom umožniť účinnejšie a personalizované vzdelávanie, výučbu a metódy výskumu (napr. elektronické a kombinované vzdelávanie) a zvýšiť využívanie virtuálnych vzdelávacích platforiem.

- Posilnenie kapacít inštitúcií trhu práce (vrátane verejných služieb zamestnanosti) a regulácie s cieľom zosúladenia zručností s požiadavkami pracovných miest, a vypracovanie **aktívnych politík trhu práce** na podporu zamestnávania absolventov a zlepšenie poradenstva v profesionálnej oblasti.

- Zavedenie **stimulov** pre inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, aby investovali do kontinuálneho **profesionálneho vývoja** svojich zamestnancov, aby zamestnávali dostatočný počet zamestnancov na zabezpečenie rozvoja novovznikajúcich disciplín a aby **odmeňovali excelentnosť** vo vzdelávaní.

- Prepojenie financovania doktorandských programov so **zásadami inovatívneho doktorandského štúdia.**

---

prostredie s kritickým objemom (z hľadiska reputácie inštitúcie príp. jej veľkosti) a rešpektovanie charty a kódexu, pokiaľ ide o príťažlivé pracovné podmienky pre výskumných pracovníkov, medzidisciplinárne možnosti výskumu, kontakt s priemyslom a inými relevantnými pracovnými sektormi, budovanie medzinárodných sietí a mobilitu, odbornú prípravu s cieľom získať prenosné zručnosti a zabezpečenie kvality.

[16] Aj v súlade s „Európskou chartou výskumných pracovníkov a Kódexom pravidiel pre ich nábor “.

2.3. Posilnenie kvality pomocou mobility a cezhraničnej spolupráce

Vzdelávacia mobilita pomáha jednotlivcom zvyšovať svoje profesionálne, sociálne a interkultúrne zručnosti a zamestnateľnosť. Ministri v rámci Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (EHEA) súhlasili so zdvojnásobením podielu **študentov, ktorí ukončia študijné obdobie alebo obdobie odbornej prípravy v zahraničí, do roku 2020 o 20 %**[17]. EHEA priniesol rozsiahle zmeny: štruktúra bakalár-magister-doktorand a pokrok v zabezpečení kvality uľahčili individuálnu mobilitu a posilnili inštitúcie a systémy. Zároveň pokrok v súvislosti s **Európskym výskumným priestorom** (EVP) zvyšuje komplementárnosť vnútroštátnych systémov, čo posilňuje efektívnosť investícií do výskumu a zintenzívňuje výmenu a spoluprácu medzi inštitúciami.

S uznávaním akademickej kvalifikácie získanej v zahraničí sú však stále veľké ťažkosti; prenosnosť grantov a pôžičiek a „vertikálna“ mobilita[18] sú stále obmedzené a prekážky spomaľujú voľný pohyb výskumných pracovníkov v rámci EÚ. Vykonávanie odporúčania Rady o podpore vzdelávacej mobility[19] a využívanie európskych nástrojov zabezpečenia kvality, ako je Európsky register zabezpečenia kvality, by posilnilo vzájomnú dôveru, uznávanie akademických titulov a mobilitu.

Základom zvýšenia kvality je schopnosť prilákať **najlepších študentov, akademických a výskumných pracovníkov z krajín mimo EÚ** a rozvoj **nových foriem cezhraničnej spolupráce**, čo tiež môže byť pre inštitúcie významným zdrojom príjmov. Hoci niektoré členské štáty sú veľmi príťažlivé ako študijné destinácie[20], EÚ *ako celok*, ak má byť konkurenciou Spojených štátov[21], potrebuje prilákať najlepších študentov a výskumných pracovníkov. Príťažlivosť Európy sa dá zvýšiť, ak sa urýchlene vyrieši niekoľko nedostatkov: narastajúce náklady a rozdielna kvalita; problematické uznávanie akademických titulov; netransparentný nábor a nepríťažlivé pracovné podmienky pre výskumných pracovníkov a problémy so získavaním študentských a pracovných víz aj v súvislosti s mobilitou v rámci EÚ.

Kľúčové oblasti politiky pre členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania:

- Podpora inštitúcií, aby **systematickejšie zahŕňali vzdelávaciu mobilitu do osnov** a **odstraňovali zbytočné prekážky** pri zmene inštitúcií medzi bakalárskym a magisterským štúdiom a aby uskutočňovali cezhraničnú spoluprácu a výmeny.

- Zabezpečenie **efektívneho uznávania kreditov získaných v zahraničí** prostredníctvom účinného systému zabezpečenia kvality, porovnateľného a konzistentného používania Európskeho systému prenosu kreditov (ECTS) a doplnku k diplomu a prepájania kvalifikácií na európsky kvalifikačný rámec.

---

17 Pozri SEK(2011) 670 v konečnom znení.
18 Zmena krajiny medzi bakalárskymi, magisterskými a doktorandskými úrovňami štúdia.
19 Odporúčanie Rady o podpore vzdelávacej mobility mladých ľudí, 28. jún 2011.
20 Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 7.1.
21 Tamtiež.

- Zlepšenie prístupu, podmienok zamestnávania a možností pokroku pre študentov, výskumných pracovníkov a učiteľov z iných krajín vrátane úplnej implementácie **smerníc týkajúcich sa študentov a výskumných pracovníkov**[22] a **vízového kódexu EÚ**, aby sa umožnilo vydávanie schengenských víz študentom a výskumným pracovníkom na krátkodobé pobyty[23]**.**

2.4. Umožniť fungovanie znalostného trojuholníka: prepojenie vysokoškolského vzdelávania, výskumu a podnikateľského prostredia v záujme dosiahnutia excelentnosti a regionálneho rozvoja

Prínos vysokoškolského vzdelávania v rámci zamestnanosti a rastu a jeho medzinárodná príťažlivosť je možné zvýšiť pomocou **úzkeho a účinného prepojenia medzi vzdelávaním, výskumom a podnikateľským prostredím**, troma stranami tzv. „znalostného trojuholníka“. Nedávny posun k otvorenej inovácií spôsobil zvýšený tok znalostí a nových typov spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami, výskumnými organizáciami a podnikateľským prostredím. Kapacita inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, pokiaľ ide o integráciu výsledkov výskumu a inovatívnych praktík do vzdelávacej ponuky a využívanie potenciálu v súvislosti s produktmi a službami vhodnými na komercializáciu zostávajú naďalej nedostatočné[24].

Spolupráca medzi oblasťami výskumu, podnikania a vzdelávania si vyžaduje dôkladné vedecké znalosti, podnikateľské zručnosti, tvorivý a inovatívny prístup a intenzívnu interakciu medzi zúčastnenými stranami, aby sa získané znalosti čo najúčinnejšie šírili a využívali. **Verejné politiky podporujúce partnerstvo** medzi odbornými inštitúciami, univerzitami, ktoré vykonávajú výskum, podnikateľskou sférou a high-tech strediskami môžu účinnejšie zakotviť vzdelávanie do znalostného trojuholníka, zlepšiť pokračovanie základného výskumu v aplikovanom výskume a prenášať znalosti na trh. Zlepšenie správy duševného vlastníctva tento proces uľahčí.[25]

Ako strediská znalostí, expertízy a vzdelávania **môžu inštitúcie vysokoškolského vzdelávania významne podporiť hospodársky vývoj** v oblastiach, kde sídlia; môžu talentovaných ľudí nasmerovať do inovatívneho prostredia a regionálne prednosti využívať v celosvetovom meradle a tiež môžu posilniť otvorenú výmenu znalostí, pracovníkov a expertízy. Rovnako môžu fungovať ako stredisko znalostnej siete alebo klaster slúžiace miestnemu hospodárstvu a spoločnosti za predpokladu, že miestne a regionálne orgány uplatnia inteligentné stratégie v oblasti špecializácie s cieľom sústrediť zdroje na kľúčové priority a maximálne využiť vplyv vysokoškolského vzdelávania na hospodársky rozvoj.

Kľúčové oblasti politiky pre členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania:

- Podpora rozvoja **podnikateľských, kreatívnych a inovatívnych zručností** vo všetkých disciplínach a na všetkých troch úrovniach, ako aj **inovácie vo vysokoškolskom**

---

22 Smernica Rady 2004/114/ES a smernica Rady 2005/71/ES.
23 Najviac trojmesačné pobyty v rámci jedného šesťmesačného obdobia.
24 Závery Rady týkajúce sa znalostného trojuholníka z 20. októbra 2009.
25 Pozri odporúčanie o správe duševného vlastníctva K(2008) 1329 v konečnom znení z 10. 4. 2008.

vzdelávaní prostredníctvom interaktívneho vzdelávacieho prostredia a posilnenej infraštruktúry prenosu znalostí.

- Posilnenie infraštruktúry prenosu znalostí inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a podpora ich kapacity angažovať sa do zakladania a osamostatňovania podnikov.

- Podpora **partnerstva a spolupráce s podnikateľskou sférou ako jednej z kľúčových činností inštitúcií vysokoškolského vzdelávania** prostredníctvom systémov odmeňovania, motivácie spolupráce medzi viacerými odbormi a medzi viacerými organizáciami a obmedzením prekážok v oblasti regulácie a administratívy pre partnerstvá medzi inštitúciami a inými verejnými a súkromnými aktérmi.

- Podpora systematického zapojenia inštitúcií vysokoškolského vzdelávania do prípravy integrovaných plánov miestneho a regionálneho rozvoja a **zameranie regionálnej podpory na spoluprácu vysokoškolského vzdelávania a podnikateľskej sféry**, najmä s cieľom vytvorenia regionálnych stredísk excelentnosti a špecializácie.

2.5. Zlepšenie správy a financovania

Systémy vysokoškolského vzdelávania si vyžadujú primerané financovanie a v stratégii Európa 2020 sa pri stanovovaní priorít verejného financovania zdôrazňuje potreba chrániť oblasti vzdelávania a výskumu, ktoré posilňujú rast. Napriek tomu, že hoci sa úrovne financovania medzi členskými štátmi[26] značne líšia, celkové **investície do vysokoškolského vzdelávania v Európe sú príliš nízke**: v priemere 1,3 % HDP v porovnaní s 2,7 % v Spojených štátoch a 1,5 % v Japonsku. Súčasný tlak na fiškálnu konsolidáciu nevyhnutne spôsobil, že členské štáty prehodnocujú efektívnosť nákladov svojich verejných investícií do vysokoškolského vzdelávania a výskumu: kým niektoré znížili výdavky, iné zvýšili rozpočty vzhľadom na potenciál financovania v týchto oblastiach z hľadiska rastu.

Verejné investície musia zostať základom udržateľného vysokoškolského vzdelávania. Rozsah financovania potrebný na udržanie a rozšírenie kvalitných systémov vysokoškolského vzdelávania si však pravdepodobne vyžiada dodatočné zdroje financovania, či už verejné alebo súkromné. Členské štáty sa stále viac snažia čo najviac zvýšiť hodnotu investovaných zdrojov aj prostredníctvom cielených dohôd o plánovanom výkone uzatváraných s inštitúciami, financovania na základe výberového konania a poskytovania financií priamo jednotlivcom. Usilujú sa o **diverzifikáciu zdrojov financovania**, pričom verejné investície používajú na získanie financií z iných zdrojov a vo väčšej miere využívajú súkromné financie; vyberanie školného sa čoraz viac rozširuje, najmä na magisterskej a vyššej úrovni. Bude dôležité sledovať a hodnotiť účinnosť a dosah týchto nových postupov, aj v súvislosti so študentmi z chudobnejšieho prostredia a z hľadiska spravodlivosti a mobility.

Výzvy, ktorým čelí vysokoškolské vzdelávanie, si vyžadujú **pružnejšie systémy spravovania a financovania**, v rámci ktorých sú v rovnováhe väčšia autonómnosť vzdelávacích inštitúcií a ich zodpovednosť voči všetkým zainteresovaným stranám. Inštitúcie, ktoré sú autonómne, sa môžu

[26] Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 6.1.

ľahšie špecializovať, čím sa podporujú dobré výsledky v oblasti vzdelávania a výskumu[27] a posilňuje diverzifikácia systémov vysokoškolského vzdelávania. Právne, finančné a administratívne obmedzenia však naďalej obmedzujú slobodu inštitúcií, pokiaľ ide o vypracovanie stratégií a štruktúr a odlíšenie sa od svojich konkurentov. Efektívnosť inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, a teda účinnosť verejných investícií, je možné zvýšiť **odstránením obmedzení**: v oblasti zvyšovania súkromných príjmov, investovania kapitálu, vlastníctva infraštruktúry, slobody prijímať zamestnancov a akreditácie. Investície do **profesionálneho manažmentu** môžu poskytnúť strategickú víziu a smerovanie, pričom učiteľom a výskumným pracovníkom poskytnú potrebnú akademickú slobodu, aby sa mohli sústrediť na svoje hlavné úlohy.

Kľúčové oblasti politiky pre členské štáty a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania:

- Podpora lepšej identifikácie skutočných nákladov vysokoškolského vzdelávania a výskumu a presného zacielenia financovania prostredníctvom konkurenčných mechanizmov financovania zohľadňujúcich výsledky.

- Zameranie mechanizmov financovania na potreby inštitúcií v súlade s ich profilmi s cieľom podporiť inštitúcie, aby svoje snahy sústredili na svoje individuálne silné stránky, vyvinúť **stimuly na podporu rôznorodosti strategických rozhodnutí** a budovať **strediská excelentnosti**.

- Uľahčenie prístupu k **alternatívnym zdrojom financovania** vrátane využívania verejných financií na získavanie súkromných a iných verejných investícií (napríklad prostredníctvom spolufinancovania).

- Podpora profesionálneho rozvoja strategických a odborných vedúcich predstaviteľov inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a zabezpečenie, aby si inštitúcie vysokoškolského vzdelávania mohli **autonómne stanovovať strategické smerovanie** a riadiť svoje príjmy, odmeňovať výsledky v záujme získavania najlepších učiteľov a výskumných pracovníkov, stanovovať politiku v oblasti prijímania študentov a zavádzať nové osnovy.

- Podpora inštitúcií v modernizácii **riadenia ľudských zdrojov** a získavaní loga HR Excellence in Research (vysoká kvalita riadenia ľudských zdrojov vo výskume) a v uplatňovaní odporúčaní Helsinskej skupiny pre ženy vo vede[28] .

[27] Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 6.2.
[28] Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 6.3.

3. PRÍNOS EÚ: STIMULY PRE TRANSPARENTNOSŤ, DIVERZIFIKÁCIU, MOBILITU A SPOLUPRÁCU

Kľúčové oblasti politiky opísané v oddiele 2 musia v prvom rade riešiť vnútroštátne orgány a inštitúcie. EÚ však môže významne podporiť ich snahu reformovať systémy vysokoškolského vzdelávania pomocou rôznych nástrojov politiky EÚ a rozpočtových nástrojov.

Pokiaľ ide o politiku, mechanizmy správy a podávania správ v rámci stratégie Európa 2020 sú hlavným nástrojom monitorovania vývoja a podpory reformného úsilia členských štátov aj prostredníctvom špecifických odporúčaní pre jednotlivé krajiny spojených s integrovanými usmerneniami.

Zároveň by EÚ mala lepšie využívať dostupné nástroje politiky v oblasti vysokoškolského vzdelávania, najmä rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave „ET 2020“. Komisia môže podporovať transparentnosť a excelentnosť pomocou **podloženej analýzy politiky**. Môže podporovať **mobilitu študentov, učiteľov a výskumných pracovníkov**. Môže podporovať aj **strategickú spoluprácu** medzi európskymi inštitúciami a v súvislosti s narastajúcou globálnou súťažou o talenty poskytnúť spoločný rámec podpory **interakcie európskeho systému vysokoškolského vzdelávania so zvyškom sveta**.

Pokiaľ ide o financovanie, viacročný finančný rámec 2014 – 2020 poskytne možnosť zabezpečiť, aby sa v rámci nástrojov a politík EÚ – najmä v oblasti vzdelávania, výskumu, zamestnanosti, podnikania, migrácie a súdržnosti – účinne spolupracovalo s cieľom podporiť modernizáciu vysokoškolského vzdelávania. Pri špecifickom zameriavaní financovania EÚ na priority stratégie Európa 2020 a na kľúčové hnacie prvky rastu a zamestnanosti Komisia navrhla výrazné zvýšenie rozpočtu na vzdelávacie programy a výskum.

3.1. Podpora reformy pomocou podkladov politiky, analýzy a transparentnosti

Komisia sa zameria na zlepšenie informačnej základne, pokiaľ ide o tvorbu politiky v kľúčových oblastiach. Dostupné informácie o výsledkoch inštitúcií vysokoškolského vzdelávania sa sústreďujú najmä na univerzity s intenzívnym výskumom, a teda sa vzťahujú len na veľmi malú časť európskych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania[29]: **je nevyhnutné, aby sa vypracoval širší rozsah analýzy a informácií, ktorý sa bude vzťahovať na všetky aspekty činnosti** – s cieľom pomôcť študentom urobiť informované rozhodnutie, čo sa týka ich štúdia, umožniť inštitúciám, aby identifikovali a rozvíjali svoje silné stránky a podporiť tvorcov politiky v ich strategických rozhodnutiach týkajúcich sa reformy systémov vysokoškolského vzdelávania. Z údajov vyplýva, že **viacdimenzionálny hodnotiaci a informačný nástroj je reálny a má širokú podporu zainteresovaných strán v oblasti vzdelávania.** [30].

---

[29] Otázkou excelentnosti inštitúcií týkajúcej sa cieľov výskumu EÚ sa bude zaoberať ďalšia analýza.

[30] Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, oddiel 1.1. Nástroj „**U-Multirank**“ by umožnil používateľom vytvoriť si obraz o inštitúciách na základe údajov o kvalite výučby (napr. výsledky zamestnateľnosti absolventov), výsledkoch výskumu, schopnosti v oblasti prenosu znalostí a podpory regionálneho rozvoja a o stupni internacionalizácie.

Okrem toho **lepšie informácie o trhu práce, pokiaľ ide o súčasné aj budúce požiadavky na zručnosti**, by pomohli identifikovať dôležité oblasti zamestnávania z hľadiska rastu a umožnili by lepšie zosúladiť vzdelávanie s potrebami trhu práce. Ako sa uvádza v hlavnej iniciatíve pre nové zručnosti a nové pracovné miesta, Komisia zriadi „Panorámu zručností EÚ“ s cieľom zlepšiť informovanosť o zručnostiach potrebných v súčasnosti a budúcnosti. Zlepšenie podmienok pre absolventov v súvislosti so získavaním praktických skúseností, napríklad prostredníctvom kvalitných stáží, môže ešte viac uľahčiť ich integráciu na trhu práce.

Európska komisia:

- **zavedie U-Multirank**: **nový hodnotiaci a informačný nástroj založený na výsledkoch, prostredníctvom ktorého bude možné vytvoriť si obraz o inštitúciách vysokoškolského vzdelávania** s cieľom radikálne zlepšiť transparentnosť sektora vysokoškolského vzdelávania, pričom prvé výsledky by mali byť k dispozícii v roku 2013. Tento nástroj pôjde nad rámec súčasných ukazovateľov hodnotenia a výsledkov zameraných na výskum a umožní používateľom vytvoriť si individualizované viacdimenzionálne hodnotenie škôl. Tento nestranne prevádzkovaný nástroj pomôže všetkým zainteresovaným stranám v oblasti vzdelávania pri výbere a prijímaní rozhodnutí;

- v spolupráci s Eurostatom **zefektívni údaje o európskej vysokoškolskej vzdelávacej mobilite a výsledkoch zamestnávania** a bude pracovať na vytvorení **európskeho registra terciálneho vzdelávania**;

- poskytne osobitné poradenstvo a odporúčania týkajúce sa zvyšovania základných a prierezových zručností a prekonávania nerovnováhy medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami;

- v spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami bude analyzovať vplyv rôznych spôsobov financovania na diverzifikáciu, efektivitu a spravodlivosť systémov vysokoškolského vzdelávania, ako aj na mobilitu študentov.

3.2. Podpora mobility

Vytvorením **Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania** sa v rámci bolonského procesu posilní mobilita a spolupráca. Vzdelávacie systémy, ktoré prijímajú veľký počet študentov, však môžu čeliť určitým výzvam v rámci tokov mobility príp. hrozí, že v krajinách, z ktorých sa veľa talentovaných ľudí rozhodne študovať v zahraničí a ostať tam, dôjde k „odlivu mozgov“. Zároveň existujú obavy o kvalitu cezhraničného vzdelávania aj pokiaľ ide o poskytovanie vzdelávania na základe franšízovej zmluvy.

Programy mobility EÚ, ako sú Erasmus and Erasmus Mundus majú ďalekosiahle pozitívne účinky na jednotlivcov, ako aj na inštitúcie. Do roku 2013 **sa zúčastní súčasného programu Erasmus tri milióny študentov** a zvyšujú sa aj možnosti mobility pre vysokoškolských učiteľov a zamestnancov. Komisia paralelne vyvíja **„tabuľku výsledkov v oblasti mobility“** na

hodnotenie pokroku pri odstraňovaní prekážok vzdelávacej mobility[31] v rámci EÚ. Akt o jednotnom trhu[32] je cieleným akčným plánom na zvýšenie potenciálu vnútorného trhu z hľadiska rastu, zamestnanosti a dôvery občanov a zahŕňa revíziu smernice o uznávaní odborných kvalifikácií s cieľom znížiť prekážky mobility v regulovaných povolaniach. Mobilitu výskumných pracovníkov bude zabezpečovať **Európsky rámec pre kariéru vo výskume**, nový nástroj transparentnosti, ktorý sa má zaviesť na portáli pracovných miest EURAXESS.

Magisterské štúdium umožňuje študentom získať také rozšírené zručnosti, ktoré sú osobitne cenené pri výkone práce náročnej na znalosti alebo vo výskume. Spolupráca a mobilita na magisterskej úrovni môže mať zásadný význam pri stabilizácii stredísk excelentnosti v celej Európe a je oblasťou, kde má EÚ jasný potenciál z hľadiska pridanej hodnoty. Súčasné nástroje financovania EÚ však nepodporujú celú mobilitu na magisterskej úrovni, ktorá si vo všeobecnosti vyžaduje finančnú podporu v trvaní 12 mesiacov alebo viac[33]. Okrem toho prekážky v prenosnosti vnútroštátnych pôžičiek obmedzujú ich uplatnenie na celé štúdium v zahraničí, pričom komerčné pôžičky sú zvyčajne nedostupné pre študentov z prostredia s nižšími príjmami. Európska komisia zistila, že je potrebná ďalšia finančná podpora pre túto skupinu študentov.

Európska komisia:

- zlepší uznávanie štúdia v zahraničí prostredníctvom posilnenia **Európskeho systému prenosu a zhromažďovania kreditov** (ECTS), pričom navrhne stimuly v programoch EÚ na zlepšenie uplatňovania tohto systému, a práce na bolonskom procese;

- navrhne **Erasmus Masters Degree Mobility Scheme – systém mobility na účely magisterského štúdia v rámci programu Erasmus** (prostredníctvom európskeho **nástroja záruky za študentskú pôžičku**), ktorý začne fungovať od roku 2014 s cieľom podporiť mobilitu, excelentnosť a prístup k dostupným možnostiam financovania pre študentov, ktorí sa rozhodli absolvovať magisterské štúdium v inom členskom štáte, bez ohľadu na sociálne prostredie, z ktorého pochádzajú;

- v rámci **EHEA** prispeje k podpore synergie medzi EÚ a medzivládnymi procesmi;

- podporí **analýzu potenciálnych tokov mobility študentov,** aj v rámci bolonského procesu, s cieľom zohľadniť rozsudky Európskeho súdneho dvora[34] a normy zabezpečenia kvality v záujme podpory kvality vzdelávania na základe franšízovej zmluvy;

- podporí **Európsky rámec pre kariéru vo výskume**, aby zlepšila cezhraničnú mobilitu výskumných pracovníkov, pomohla výskumným pracovníkom nájsť vhodné ponuky

[31] Schválenú v odporúčaní Rady o podpore vzdelávacej mobility mladých ľudí, 28. jún 2011.
[32] Pozri KOM(2010) 206, 13.4.2011.
[33] Erasmus podporuje skôr mobilitu kreditov ako mobilitu v rámci celého štúdia a Erasmus Mundus podporuje mobilitu študentov, ktorí študujú iba v rámci osobitných magisterských programov Erasmus Mundus.
[34] Vec C-73/08 Nicolas Bressol a Céline Chaverot a iní/Gouvernement de la Communauté française.

pracovných miest a zamestnávateľom nájsť vhodných kandidátov pomocou rozdelenia pracovných miest v oblasti výskumu do štyroch úrovní odbornej spôsobilosti[35].

3.3. Vysokoškolské vzdelávanie je ústredným prvkom inovácie, tvorby pracovných miest a zamestnateľnosti

Inovačné schopnosti Európy v budúcnosti budú záležať od toho, či sa inštitúcie vysokoškolského vzdelávania naplno ujmú svojej úlohy v rámci znalostného trojuholníka, spolu s podnikateľským prostredím a neuniverzitnými výskumnými organizáciami.

Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT) je skutočným modelom integrácie vysokoškolského vzdelávania do znalostného trojuholníka. Cez prestížne akademické vzdelávacie programy a jeho znalostné a inovačné spoločenstvá (ZIS) EIT podporuje podnikanie náročné na znalosti a založené na viacdisciplinárnom a inovatívnom výskume. EIT sa bude stále viac zameriavať na šírenie získaných poznatkov, čím poskytne príklady integrovaných partnerstiev, nové vzory riadenia a financovania v záujme zvýšenia inovačného potenciálu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v spolupráci s podnikateľskou sférou. Komisia má v pláne navrhnúť ďalšie kroky na rozvoj znalostného trojuholníka vo svojom návrhu týkajúcom sa strategického inovačného programu, ktorý by mala predložiť do konca roka.

Podpora toku znalostí predstavuje ďalší priestor na posilnenie interakcie medzi vysokoškolským vzdelávaním a širším hospodárstvom na úrovni EÚ. Nedávne pilotné európske projekty na posilnenie rozvoja štruktúrovaných partnerstiev tzv. **„znalostné aliancie“,** ktoré spájajú podniky a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania v snahe navrhnúť a zaviesť nové študijné odbory, už priniesli sľubné výsledky a mali by sa ďalej rozvíjať.

Akcie Marie Curie sú tiež účinným nástrojom motivácie, pokiaľ ide o prenos znalostí, pričom **nový rámec pre Európsky výskumný priestor**, ktorý sa má predstaviť v roku 2012, podporí opatrenia na odstránenie prekážok mobility výskumných pracovníkov a cezhraničnej spolupráce[36]. Komisia pracuje aj na zriadení **európskych doktorátov v priemyselných odboroch** a **doktorandských škôl** v záujme posilnenia inovácie odbornej prípravy budúcich výskumných pracovníkov.

Úspech stáží v rámci programu Erasmus, zavedených do tohto programu od roku 2007, dokazuje, že existuje dopyt po príležitostiach na získanie praktických, z hľadiska práce relevantných skúseností, ako súčasti študijných programov vysokoškolského vzdelávania. Stáže sú dôležitým mechanizmom zosúladenia zručností absolventa s potrebami trhu práce, ako aj osobného rozvoja študentov. Stáž a odborná prax však v súčasnosti nie vždy poskytujú vhodné podmienky pre študentov, pokiaľ ide o rozvoj ich zručností a získanie primeraného uznania nadobudnutej skúsenosti. **Na zlepšenie kvality a relevantnosti stáží** je potrebné urobiť viac.

---

35 Spoločné profily (začínajúci/uznaný/nezávislý/vedúci výskumný pracovník) pre všetky sektory a zúčastnené krajiny, ako sa uvádza v iniciatíve Únia inovácií (2010). Správa prijatá riadiacou skupinou EVP pre ľudské zdroje a mobilitu, máj 2011.

36 V súlade s Kódexom správania pre nábor výskumných pracovníkov a Európskou chartou pre výskumných pracovníkov.

Európska komisia:

- do konca roka 2011 prijme **strategický program v oblasti inovácií**, v ktorom sa navrhne, ako bude EIT fungovať v budúcnosti vrátane jeho priorít, a vytvorenie nových znalostných a inovačných spoločenstiev;

- bude vychádzať z nedávno spusteného pilotného projektu na posilnenie interakcie medzi univerzitami a podnikateľskou sférou cez **znalostné aliancie;**

- v záujme podpory aplikovaného výskumu posilní akcie Marie Curie a **európsky systém doktorátov v priemyselných odboroch**;

- navrhne **kvalitný rámec pre stáže** s cieľom pomôcť študentom a absolventom nadobudnúť praktické znalosti potrebné v pracovnom prostredí a získať viac kvalitnejších umiestnení; vytvorí aj jednotnú a centralizovanú platformu ponúk stáží v Európe.

3.4. Podpora internacionalizácie európskeho vysokoškolského vzdelávania

Budúca spolupráca vo vysokoškolskom vzdelávaní v EÚ by mala byť súčasťou širšej stratégie spolupráce s partnerskými krajinami na celom svete, propagácie hodnôt a expertízy EÚ a podpory vysokoškolského vzdelávania v rozvojových krajinách ako integrálnej súčasti rozvojovej politiky EÚ a komplexného prístupu k rozvoju vzdelávacieho sektora. Komisia podporí konzistentnosť medzi opatreniami v oblasti výskumu na úrovni EÚ a na vnútroštátnych úrovniach prostredníctvom strategického fóra EÚ pre medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu.

Internacionalizácia a otvorenosť systémov vysokoškolského vzdelávania vyžadujú spoločný prístup v rámci širokého spektra oblastí politiky a zainteresovaných strán s cieľom prilákať najlepších študentov, zamestnancov a výskumných pracovníkov z celého sveta, zvýšiť medzinárodný dosah a viditeľnosť a posilniť medzinárodné siete excelentnosti. Komisia preskúma možnosť navrhnúť ***špecifickú stratégiu internacionalizácie vysokoškolského vzdelávania***[37]:

Európska komisia:

- bude prezentovať EÚ ako destináciu na štúdium a výskum pre najväčšie talenty z celého sveta prostredníctvom podpory prijatia a rozvoja stratégií internacionalizácie zo strany európskych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania;

- bude rozvíjať **kontakty** v oblasti vysokoškolského vzdelávania s partnermi mimo Únie s cieľom posilniť vnútroštátne vzdelávanie systémy, dialóg o politike, mobilitu a uznávanie akademických titulov aj prostredníctvom stratégie rozširovania, európskej

[37] Ako sa požaduje v záveroch Rady o internacionalizácii vysokoškolského vzdelávania z 11. mája 2010.

susedskej politiky, globálneho prístupu k migrácii a politického fóra o bolonskom procese;

- bude využívať existujúce **partnerstvá v oblasti mobility** v záujme podpory a uľahčenia výmen študentov a výskumných pracovníkov.

- posúdi návrh zmien a doplnení **smerníc týkajúcich sa študentov a výskumných pracovníkov**[38], aby sa EÚ stala ešte atraktívnejšou pre talentovaných ľudí z krajín mimo EÚ, a preskúma, či by mali byť postupy a súvisiace pravidlá zjednodušené a/alebo sprísnené; .

- zlepší sledovanie študentov doktorandského štúdia z krajín mimo EÚ ako percentuálneho podielu všetkých študentov doktorandského štúdia, ako sa uvádza v **tabuľke na hodnotenie výsledkov v oblasti výskumu a inovácie** s cieľom posúdiť príťažlivosť výskumu v EÚ a odbornej prípravy doktorandov pre záujemcov z ostatných krajín sveta.

3.5. Posilnenie dlhodobého účinku a komplementárnosti financovania EÚ

Navrhuje sa, aby investície EÚ do vysokoškolského vzdelávania prúdili cez tri hlavné mechanizmy financovania v rámci viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020:

1. Európa vzdeláva: jednotný program pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež

Aby Komisia mohla prispieť k cieľom stratégie Európa 2020, navrhne jednotný **program pre vzdelávanie, odbornú prípravu a mládež** so zjednodušenými vstupmi a riadením. Program sa zameria na financovanie priorít ako sú kvalita a inovácia vo výučbe, zlepšené prepojenie s pracovným prostredím a lepšie uznávanie zručností získaných prostredníctvom mobility. Tento program prispeje k 20 %-mu cieľu na účely mobility stanovenému v rámci bolonského procesu, pričom zdroje sa zamerajú na: možnosti mobility na základe kvality a excelentnosti (vrátane v rámci programu Erasmus Masters Degree Mobility); intenzívnu spoluprácu a partnerstvá na účely posilnenia kapacít medzi členskými štátmi, ako aj medzi členskými štátmi a globálnymi partnermi; osobitné iniciatívy s cieľom uznávania a odmeňovania excelentnosti vo výučbe a podpory študentov podnikateľov a inovatívnej spolupráce univerzít a podnikateľského sektora.

2. Horizont 2020: rámcový program v oblasti výskumu a inovácie

Nový program Horizont 2020 zastreší celé relevantné financovanie EÚ v oblasti výskumu a inovácie v súčasnosti poskytované prostredníctvom siedmeho rámcového programu v oblasti výskumu, programu pre konkurencieschopnosť a inovácie a ostatné iniciatívy EÚ v oblasti inovácie, ako je EIT. Cieľom Horizontu 2020 je zabezpečiť, aby bolo financovanie EÚ príťažlivejšie a ľahšie dostupné. Zabezpečí vysoký stupeň koordinácie politiky a maximálneho

[38] Rovnako aj odporúčania 2005/761/ES tak, aby sa uľahčilo udeľovanie jednotných krátkodobých víz členskými štátmi pre výskumných pracovníkov z tretích krajín, ktorí sa pohybujú v rámci Únie na účely realizácie vedeckého výskumu.

využitia synergií medzi iniciatívami a umožní zavedenie jednoduchších, efektívnejších a lepšie zosúladených nástrojov financovania zastrešujúcich celý inovačný cyklus.

3. Nástroje politiky súdržnosti

Vo finančnom období 2007 – 2013 sa vynaloží 72,5 miliárd EUR na vzdelávanie a odbornú prípravu a 60 miliárd EUR na výskum a inováciu. Strategické uplatňovanie **politiky súdržnosti** EÚ môže výrazne posilniť sociálny, hospodársky a územný prínos vysokoškolského vzdelávania. **Európsky fond regionálneho rozvoja** môže investovať do výstavby alebo renovácie inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, zabezpečenia vybavenia a podpory digitalizácie a podporovať podnikateľské inkubátory, osamostatnené podniky a iné formy partnerstiev medzi univerzitami a podnikateľským prostredím. **Európsky sociálny fond** (ESF) môže financovať procesy modernizácie, zvýšiť účasť na vzdelávaní a dosiahnutú úroveň vzdelania, najmä pokiaľ ide o študentov z nedostatočne zastúpeného prostredia, zlepšiť obsah vzdelávania a zosúladiť študijné programy a dopyt na trhu práce. V návrhu viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020 sa ESF prideľuje minimálne 84 miliárd EUR, z ktorých by mohlo byť dostupných na základe skúseností z minulosti viac než 40 miliárd EUR na vzdelávanie a odbornú prípravu.

3.6. Ďalšie kroky smerom k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu vysokoškolskému vzdelávaniu

Pri vypracúvaní tohto oznámenia Komisia konzultovala so širokým okruhom zainteresovaných strán: s vedúcimi predstaviteľmi inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, učiteľmi, výskumnými pracovníkmi a so študentmi, s partnermi z podnikateľského prostredia, so sociálnymi partnermi, s vládami a medzinárodnými orgánmi. Pri uplatňovaní tohto akčného plánu **bude Komisia naďalej spolupracovať s týmito zainteresovanými stranami**, ako aj s Európskym parlamentom, Výborom regiónov, Hospodárskym a sociálnym výborom, Európskou investičnou bankou a Eurostatom[39].

Komisia tiež na účely vypracovania progresívnej politiky a identifikácie inovačných postupov využije externých odborníkov. Ako prvý krok v roku 2012 ustanoví **skupinu na vysokej úrovni s rotujúcim mandátom na účely analýzy kľúčových tém modernizácie vysokoškolského vzdelávania**, pričom začne s podporou excelentnosti vo výučbe a podávania správ v roku 2013.

Moderné a účinné systémy vysokoškolského vzdelávania sú základom otvorenej, sebavedomej a udržateľnej spoločnosti a tvorivého, inovatívneho a podnikavého znalostného hospodárstva. Spoločná snaha orgánov členských štátov, inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, zainteresovaných strán a Európskej únie bude základom plnenia cieľov stanovených v tomto oznámení, od dosiahnutia ktorých závisí úspech Európy vo všeobecnosti.

---

[39] Napríklad spolupráca s EIB na európskej záruke za študentskú pôžičku, s Výborom regiónov na úlohe vysokoškolského vzdelávania v rámci regionálneho rozvoja a s členskými štátmi prostredníctvom tematických pracovných skupín pre modernizáciu vysokoškolského vzdelávania.